

privilegerte gruppens perspektiv: I og med at det er det dominante perspektivet som bestemmer hvordan vi beskriver og forstår virkeligheten, må nemlig marginaliserte grupper hele tiden forholde seg til dette perspektivet, i tillegg til at de ser verden fra sitt marginaliserte perspektiv. Den dominante gruppen, derimot, vil kun se verden fra det privilegerte eller dominerende perspektivet.

Standpunktepistemologi Synet at ens sosiale posisjon påvirker hvilke aspekter av virkeligheten en har tilgang til, og at særlig marginaliserte grupper kan ha epistemologiske fordeler når det gjelder bestemte forhold.

Epistemologiske fordeler er et uttrykk for at enkelte kan være bedre posisjonert til å skaffe seg kunnskap om noe enn andre.

Dersom målet er en mest mulig korrekt og utfyllende beskrivelse av virkeligheten, vil vitenskapen tjene på at ideer utviklet av individer med slike standpunkt tas spesielt på alvor. Underrepresentasjon av disse gruppene i vitenskapelig arbeid er ikke bare urettferdig, men et epistemologisk problem. Det betyr ikke nødvendigvis at medlemmene av marginaliserte grupper alltid vet bedre, men at de er i posisjon til å bidra til å rette oppmerksomheten mot forhold som er blitt oversett (for eksempel statistiske forskjeller mellom befolkningsgrupper i medisin), metodologiske bias (for eksempel i konstruksjonen av intervjuer i sosialvitenskapene) eller fruktbare forskningsspørsmål (for eksempel om sosiale årsaker til atferd som har vært oversett).

En kunne kanskje tro at standpunktepistemologiske poenger er særlig relevante for samfunns- og sosialvitenskapene, og spesielt i forskning nettopp om marginaliserte grupper, der det å ta standpunktet til gruppens medlemmer er en effektiv forskningsstrategi (Harding,

2015). Men det har også vært argumentert for at mye av fremgangen innen for eksempel forskning på aper de siste femti årene nettopp skyldes at kvinnelige forskere brakte konkrete, nye perspektiver og måter å for eksempel tolke apenes atferd på (Hrdy, 2002). Evelyn Fox Keller (1983) har også, litt forsiktig, argumentert for at Barbara McClintocks oppdagelse av transposoner – «hoppende gener» – i genetikken delvis kan tilbakeføres til McClintocks posisjon som «outsider» og perspektivene den posisjonen muliggjorde. Og Alison Wylie (2015), for eksempel, bruker standpunktteori til å argumentere for at ekspertise blant urbefolkninger om miljømessige og sosiale systemer har blitt oversett og marginalisert, og at denne ekspertisen er viktig ikke bare for arkeologiske undersøkelser, men også for forskning på effekten av klimaendringer.

Et viktig poeng for Harding er at det kan være *uheldig* å forsøke å oppnå upartiskhet i vitenskapelig arbeid. At man kan innta en upartisk posisjon eller holdning er en myte: Vi arbeider alltid fra et perspektiv som er formet av vår bakgrunn og våre verdier. Å tro at man kan være upartisk eller uten bias, er å lure seg selv. Da er det bedre å anerkjenne at vi arbeider fra et perspektiv som trekker med seg fordommer og partiskhet.

For det første kan innsikten hjelpe oss til å utforske og reflektere over perspektivet vi har, og skape rom for andre perspektiver. Det er sannsynlig at *andre* enn oss selv eller de som deler våre perspektiver, er best posisjonert til å identifisere våre bakgrunnsantakelser eller tenkemåter. Ifølge Harding er det også en asymmetri mellom marginaliserte og dominerende grupper når det gjelder slik refleksjon: Nettopp fordi marginaliserte grupper har måttet